

Personvern og informasjonssikkerhet

Jurist Mari Kjekstad Bugge og ass. fylkeslege Mette Kristine Hjermann

Læringsmål nr 44:

Kjennskap til sentrale vilkår for personvern og informasjonssikkerhet. Her under personvernlovgivningen, sikker pålogging, autentisering, loggføring, sikker meldingsutveksling og prinsippet for meldingskwitteringer.

Statsforvalteren i Oslo og Viken

29.04.2021

Hva er personvern ?

- Definisjon personvern:
 - «Enkelt sagt handler personvern om retten til et privatliv og retten til å bestemme over egne personopplysninger».(Datatilsynet)
- Personopplysninger
 - Opplysninger som kan knyttes til en enkeltperson.
 - Direkte identifiserende (med navn)
 - Indirekte identifiserende (kodede)
 - Særlig kategori
 - Rasemessig eller etniske bakgrunn, straffbare forhold, **helseforhold**, seksuelle forhold og medlemskap i fagforening

Personvern og menneskerettigheter

Den europeiske menneskerettighetskonvensjon (EMK) artikkel 8

"Enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin korrespondanse.»

Grunnloven § 102 (13. mai 2014):

*"Enhver har rett til respekt for sitt privatliv og familieliv, sitt hjem og sin kommunikasjon.
Husransakelse må ikke finne sted, unntatt i kriminelle tilfeller.*

Statens myndigheter skal sikre et vern om den personlige integritet

Rettslige rammer

- Personopplysningsloven
- **GDPR** - General Data Protection Regulation
- Helseforskningsloven
- Helseregisterloven
- Helsepersonelloven
- Pasientjournalloven
- Politiregisterloven
- Annet internasjonalt regelverk

Viktige endringer og nyheter i 2018: GDPR (personvernforordningen)

- Like regler i alle EU land
- Personvernombud – hvem gjelder det for?
- Brudd på personopplysningssikkerheten skal meldes til Datatilsynet innen 72 timer
- Strengere sanksjoner

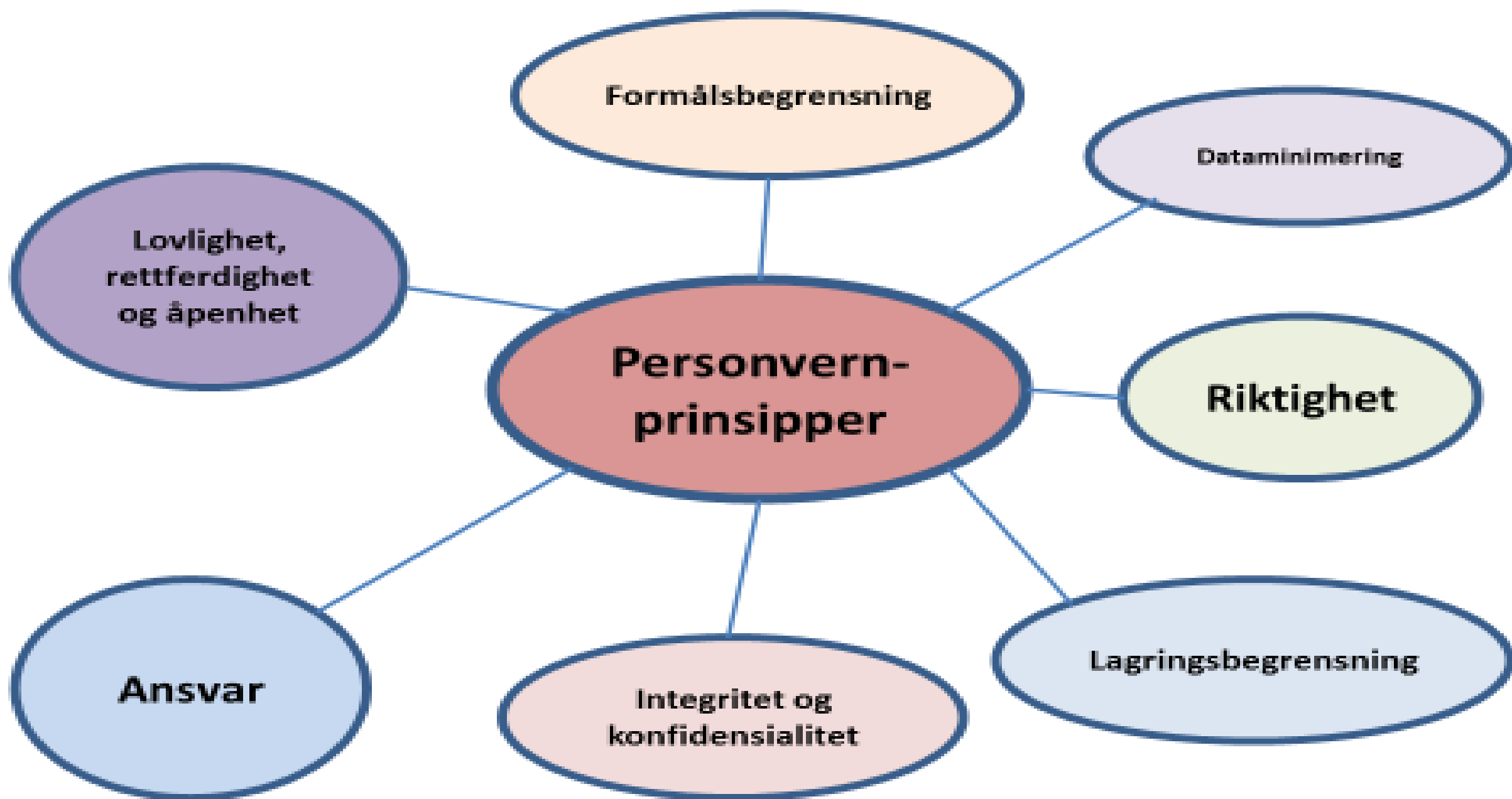

GDPR og norsk lov innen helse

- Norsk helselovgivning tilfredsstiller alle kravene i GDPR, bortsett fra pålegg om personvernombud
 - HOD viser til at det ikke er behov for generelle hjemler for behandling av helseopplysninger når man yter helsehjelp.

- Ansvarsforhold:
 - Helseforetakene
 - Helsepersonell

Helselovgivningen gjelder for helseopplysningene og i store trekk dekker de kravene til personopplysningsloven på dette feltet

Rettigheter

- Rett til innsyn
- Retten til å bli glemt - sletting
- Rett til at personopplysninger begrenses
- Rett til dataportabilitet
- Retten til å motsette seg behandling
- Strengere regler for automatiserte avgjørelser
- Rett til å protestere

Hvordan ivareta personvernet

- Ha behandlingsgrunnlag
 - Smittestopp appen (dataminimering)
- Risikostyring - Vurdering av personvernkonsekvenser
- Legge til rette for rettigheter
- Håndtere avvik
 - Melding til Datatilsynet
- Blir personvernet ivaretatt?
 - Utfordringer

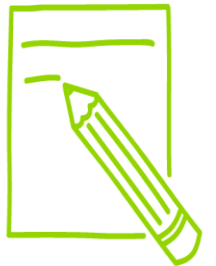

Informasjonssikkerhet

- Sikker pålogging
 - autentisering (BuyPass, Bank ID, fingeravtrykk)
- Loggføring
 - Driftslogg
 - Sikkerhetslogger (eks kjernejournal)
 - Logger fra behandlingsrettede helseregistre
- Sikker IT-drift
 - Legene må forutsette at systemansvarlig tilrettelegger for trygge systemer

Lille Petter
edderkopp,
han klatr1.

Helse sør-øst skroter milliardavtale om utflagging av IT

Styret i Helse sør-øst har bestemt seg for å droppe milliardavtalen om å outsource IT-systemene i helseforetaket.

Ullevål Sykehus (illustrasjonsfoto). (Bilde: NTB scanpix)

NTB HELSE-IT 14. JUNI 2018 - 19:16 ENDRET 15. JUNI 2018 - 08:47

f Facebook

Twitter

in LinkedIn

Styret i Helse sør-øst opplyser i en pressemelding at hele kontrakten om utflagging av IKT-infrastruktur med selskapet DXC avbestilles.

Det er ett år siden NRK avslørte at IT-arbeidere i blant annet Malaysia, India og Bulgaria hadde tilgang til pasientdata, selv før formell overtakelse av IT-systemene. Dette var i strid med alle løfter som var gitt til Stortinget, og umiddelbart ble hele avtalen satt i bero.

På et styremøte torsdag ble det vedtatt at man nå skal skrote hele avtalen, noe som trolig kommer til å koste dyrt. Det er helseforetaket Sykehuspartner HF, som har hatt ansvar for kontrakten.

ANNONSE

Ledige

TU Jobb

Teamleder skytjenester
Oslo

Statkraft
Specialist Remote Control Systems
Lilleaker / Oslo

Skatteetaten
Erfaren Javautvikler
Mo i Rana

Handelsbanken Norge
[Se alle ledige jobber](#)

Datatilsynet fant lovbrudd: Millionbøter et outsourcing av sykehus-IT

Flere lover ble brutt og det ble gjort mangelfulle vurderinger av sikkerhet og risiko før Helse Sør-Øst vedtok å outsource IT-infrastrukturen. Det slår Datatilsynet fast i en ny rapport.

LOVEN GJELDER IKKE FOR ALLE: Disse damene stod i spissen for outsourcingen. Adm. direktør Cathrine Lofthus og styreleder Ann Kristin Olsen får kritikk for manglende styring og ledelse, men er ikke omfattet av samme lovverk som sykehusene og Sykehuspartner. Derfor slipper Helse Sør-Øst RHF bøter.

FOTO: ANNE CECILIE REMEN / NRK

Line Tomter
Journalist

Anne Cecilie Remen
Journalist

Publisert 27. okt. 2017 kl. 07:26
Oppdatert 19. jan. 2018 kl. 19:00

Artikkelen er mer enn to år gammel.

“Vår vurdering er at det ikke finnes formildende omstendighet i denne saken

DATATILSYNET

I en rapport helseforetakene i Helse Sør-Øst mottok torsdag ettermiddag felles en knusende dom over mangelen på risikovurdering i forkant av IT-outsourcingen

Send sikkert tips til NRK

FOTO: ESPEN ANDERSEN / NRK

Sykehustabbe: UNN la ut sensitive pasientopplysninger på nett

Ved en feil la sykehuset UNN ut personopplysninger i 95 taushetsbelagte saker på internett. Opplysningene ble liggende i nesten to døgn. Datatilsynet sier hendelsen er alvorlig.

Landsdelens største sykehus la ved en feil ut sensitive personopplysninger åpent på nett i sin postjournal.

FOTO: JØRN INGE JOHANSEN / NRK

<https://www.nrk.no/tromsogfinnmark/unn-la-ut-sensitive-personopplysninger-pa-nett--alvorlig-1.15015856>

Elise Hoidal
@EliseHoidal
Journalist

Publisert 13. mai kl. 17:14

Oslo universitetssjukehus beklagar publisering av personnummer og pasientnamn i postlista

Sjukehuset skriv at det er sterkt beklageleg og at slikt ikkje skal skje.

Oslo universitetssjukehus er lokalsjukehus for store delar av Oslo si befolkning. Dei driv mellom anna OUS Ullevål.
FOTO: FREDRIK VARFJELL / NTB SCANPIX

Hans Ivar Moss Kolseth
Journalist

Helge Carlsen
Journalist

Andreas de Brito Jonassen
Journalist

Pedja Kalajdzic
Journalist

Katarina Poensgen
Journalist

Publisert 19. mai kl. 12:01
Oppdatert 19. mai kl. 21:55

I ei pressemelding skriv Oslo universitetssjukehus at dei har oppdaga at 275 personnummer «og/eller» pasientnamn har blitt publiserte på sjukehuset si offentlege postliste dei siste tre åra.

– Vi fekk varsel fredag kveld frå ein ekstern aktør om at vi hadde fleire journalpostar med fødselsnummer og namn liggande ute i vår offentlege postjournal, seier direktør for Oslo sykehusservice, Geir Tangstad, til NRK.

Sjølve dokumentet var ikkje tilgjengeleg på nett, men det har vore mogleg å lese namn og personnummer ut frå opplysningane i journalen. Postlistene skal vere midlertidig fjerna frå sjukehuset sine nettsider. Saka vert følgt opp internt og varsla til Datatilsynet.

– Rutinen har vore at ein går gjennom postlistene manuelt for å sikre seg at eventuelle namn eller personnummer ikkje blir publisert. Det er i denne manuelle gjennomgangen det har svikta i desse tilfella, seier Tangstad.

<https://www.nrk.no/norge/oslo-universitetssjukehus-publiserte-275-personnummer-og-eller-pasientnamn-i-postliste-1.15022690>

Snoking

Ansatt tatt i snoking – 60 pasienter berørt

En medarbeider ved Dalane distriktpspsykiatriske senter er tatt for å ha snakket i pasientjournaler. Rundt 60 pasienter er berørt.

Rolv Christian Topdahl
@rolvc
Journalist

Publisert 7. feb. kl. 14:08
Oppdatert 7. feb. kl. 19:55

Pasientjournalssystemet Dips brukes ved alle norske helseforetak unntatt Helse Midt-Norge. På bildet ser vi en testversjon av systemet. Her kommer det ikke fram noen ekte pasientopplysninger.

FOTO: ROLV CHRISTIAN TOPDAHL / NRK

– En blir nesten ordløs, sier Målfrid J. Frahm Jensen.

Hun er tidligere erfaringskonsulent på psykiatrisk klinikk på SUS. I 16 år har hun kjempet mot snoking i pasientjournaler.

– For sykehuset sier gang på gang at pasientene må ha tillit til dem og ha tillit til personvernet. Likevel så skjer det gang på gang at helsepersonell blir tatt i snoking, sier Frahm Jensen.

Hun spør hvordan en da kan ha tillit til helsetjensten - spesielt psykiatrien:

– **Der du forteller om de mest sensitive og skambelagte ting, og så sitter andre og leser dette. For noen av disse pasientene føles dette som et overgrep.**

Mange pasienter blir lagt inn på ny: – Kunne vært unngått

Pasientjournalen var sperret for akkurat ham – snakket likevel

Pasienten mente legens behandling var uforvarlig. Hun sperret derfor journalen sin for ham. Men legen snakket likevel. Nå er frykten at dette kan skje flere steder.

Stavanger universitetssjukehus (SUS) får refs av Helsetilsynet for at legen i det hele tatt hadde tilgang til den sperra journalen.

FOTO: ØYSTEIN OTTERDAL / NRK

Rolv Christian Topdahl
@rolvc
Journalist

Publisert 21. juni 2019 kl. 07:55
Oppdatert 21. juni 2019 kl. 13:28

Artikkelen er mer enn ett år gammel.

– Det var veldig, veldig ubehagelig.

Det sier kvinnen, som ønsker å være anonym. Hun har vært ut og inn av psykiatrien i flere år. Hun lider blant annet av en alvorlig posttraumatisk stresslidelse.

I desember 2014 sperret kvinnen journalen sin for innsyn. Og i sperresøknaden nevnte hun spesielt sin tidligere lege og behandler ved psykiatrisk klinikk ved Stavanger universitetssjukehus.

Kvinnen ville ikke at overlegen skulle ha noe med henne å gjøre mer. Grunnen var dette:

Forskarar fryktar ny bølge av hjarte- og karsjukdom

Personvern i helsesektoren: «Normen»

Styringsgruppe

- Avtale
 - forpliktende og referer til lovkrav.
- Mellom
 - de fleste av sektorens virksomheter (> 10 000) og deres leverandører og databehandlere.
- Regulerer
 - sikker pålogging, autentisering, loggføring, sikker meldingsutveksling og prinsippet for meldingskvitteringer

Daglig sekretariat

Offentlig debatt: forskning – personvern

Fylkesmannen i Oslo og Viken

29.04.2021

Når personvern truer folkehelsen | 32 forskere ved Oslo universitetssykehus

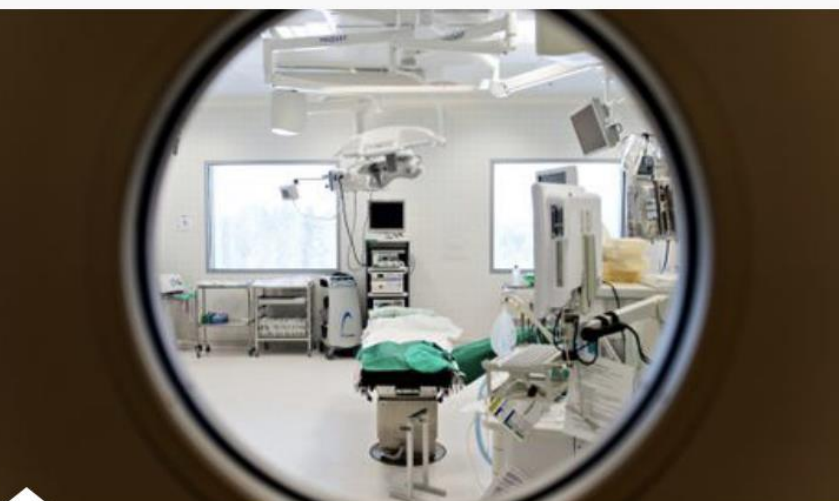

FOTO: Robert McPherson

BILDETEKST

Vi har sagt ifra internt i mange år uten at noe har skjedd. Nå finner vi det riktig å gå ut offentlig.

32 FORSKERE VED OSLO UNIVERSITETSSYKEHUS

15 TIMER SIDEN ↻ 2 TIMER SIDEN

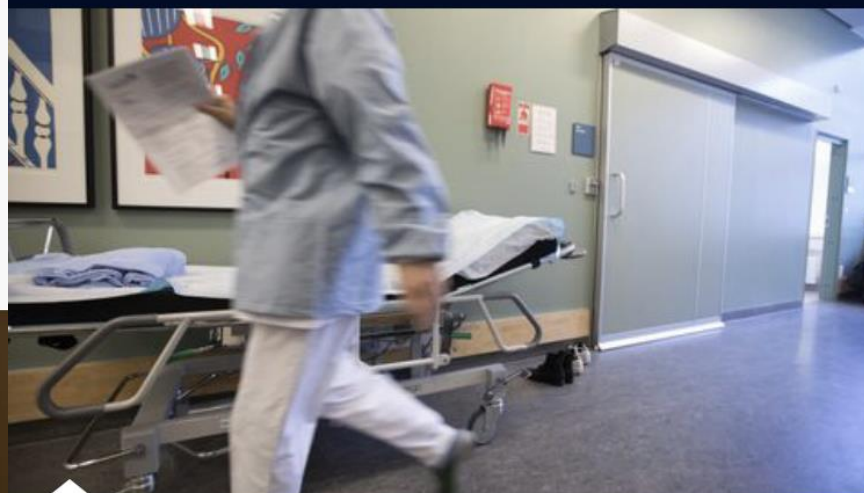

FOTO: Kallestad, Gorm / NTB scanpix

Jeg er rimelig trygg på at pasienter og potensielle fremtidige pasienter alle vil være glade for at vi leger og annet personell lærer av egen praksis.

OLAV RØISE

PROFESSOR VED UNIVERSITETET I OSLO OG LEDER FOR
LEGEFORENINGEN FOR KVALITETSFORBEDRING OG
PASIENTSIKKERHET

1. JAN. 2019 22:00 ↻ 2. JAN. 2019 22:07

KRONIKK

FOTO: Tor Stenersen

BILDETEKST

- Hvis vi ikke får dele kunnskap, er det god grunn til å snakke om dødelig personvern. Det skriver 32 leger ved Oslo universitetssykehus

JUNE WESTERVELD
TINE DOMMERUD
NINA SELBO TORSET

15 TIMER SIDEN ↻ 2 TIMER SIDEN

FOTO: Jon Olav Nesvold / NTB scanpix

BILDETEKST ▼

Forsøket på å fremstille personvern og pasientsikkerhet som motsetninger er uheldig.

BJØRN ERIK THON

DIREKTØR I DATATILSYNET

CAMILLA NERVIK

FAGDIREKTØR, DATATILSYNET

27. DES. 2018 19:00 ↻ 10:31

Sykehuset ivaretar både pasientsikkerhet og personvern | Sølvi Andersen

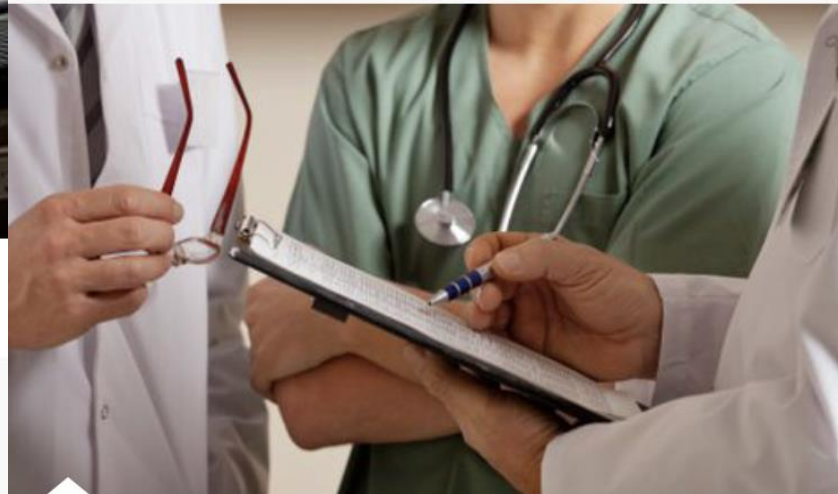

FOTO: Shutterstock, NTB Scanpix

BILDETEKST ▼

I den pågående debatten i Aftenposten kan man få inntrykk av at personvern står i veien for pasientsikkerheten.

FOTO: Tor Stenersen

BILDETEKST ▼

Beskyttelse av pasientsikkerhet er overordnet andre hensyn! | Anne Kjersti Befring

Feiltolkninger av reguleringer av medisinsk behandling og data.

ANNE KJERSTI BEFRING

FORSKER, JURIDISK FAKULTET, UNIVERSITETET I OSLO

PUBLISERT: 08.JAN.2019 14:00

OPPDATERT: 09.JAN.2019 12:49

Flere leger [har stilt spørsmål](#) om de må velge å gi pasienter medisinsk behandling med høy risiko for å overholde kravene til databehandling. Det er selvfølgelig en

Tusen takk for oss

Jurist Mari Kjekstad Bugge og ass. fylkeslege Mette Kristine
Hjermann

Statsforvalteren i Oslo og Viken

29.04.2021